

ki ga je klical najin prijatelj za Janoša — ali kakor bi mu rekli mi: za Janeza, grozil neprestano.

Naposled smo zavili v kotlino, ki je bila obdana od vseh strani z nizkim gričevjem, in pred nami je stalo hipoma troje belih poslopij: enonadstropna hiša, na levi hlev za konje in shramba za vozove, zadaj pa pri-
tlično poslopje za posle in služabnike.

Vsi so se veselili najinega prihoda, tembolj ker je njih življenje tu med hribovjem vedno jako enolično in pozimi celo dolgočasno. Zlasti pa mlajši bratci in sestrice najinega prijatelja so naju gledali prav začudeno.

Ali midva si nisva želela ničesar bolj kakor počitka. Prečula sva že dve noči, prevozila na železnici več kot petindvajset ur, tako da nisva bila za nič drugega kakor za — posteljo. Tako me boste razumeli, če vam povem, da sva prespala nato celih šestnajst ur, ne da bi se enkrat prebudila. Prvi sem se vzdramil jaz in pokličem prijatelja. Njegove prve besede so bile: „Kakor v nebesih!“ Potem sva pa ugibala, ali imava torek ali sredo.

Pozvonila sva, in prišel je najin prijatelj. Smeje se je vstopil in nama povedal, da imamo sredo ob pol desetih zjutraj in da bo voz, ki nas pelje do jam, kmalu pripravljen. Da sva pa spala tako dolgo, se ni čudil. „Saj je prespal Napoleon po bitki pri Slavkovu celo 36 ur!“ je dejal.

In v dobri pol uri smo se že vozili mimo novih velikih poslopij. Najin znanec je nama vse tolmačil in razlagal, da zbujajo tu elektriko, tam zopet izsesavajo velikanski stroji vodo iz premogokopa, drugje so zopet spuščalnice, kjer so stroji, ki te popeljejo pod zemljo. Videla sva ogromno kolo, ki ima v obsegu toliko metrov kakor najvišji stolp na Slovenskem.

Ko smo si ogledali vse te priprave vsaj površno, smo zavili v eno izmed takih spuščalnic. Stopili smo v majhen, čveterooglat prostor, na katerem ima mesta komaj šest ljudi, če stoje drug tik drugega. Z nami je šel tudi jamski nadzornik. Dali so vsakemu električno ročno svetilko v roke, ki je napolnjena z elektriko za šest ur. Zaprli so mrežasta vrata izbice, v kateri smo stali. Zapel je električni zvonec; zašumelo je nekaj okrog nas, začeli smo se pogrezati vedno globokeje . . . (Dalje.)

Pomladni sel.

Spisal Andrej Rapč.

a globokem vročem jugu je danes burno zborovanje. Kdo bi naštel imena vseh navdušenih zborovalcev!? Imenujem naj poleg imenitnih — najimenitnejše.

Stari Vihralec, mož silne moči, mogočnega in bučečega glasu, predseduje. Njegov govor je ognjevit, navdušen. Pravkar je predlagal, naj izbero za letošnje leto novega vojskovodjo, da prežene staro zimo zmagoslavno kot vsekdar iz severnih pokrajin.

Z veseljem mu pritrjuje vročekrvni Talilec ter dostavlja, da je imel lansko leto dovolj dela, preden je pregnal strupeno starko z zimskega kraljevskega prestola.

„Mladega vojskovodjo, a izkušenega, izvolimo ter ga odpošljimo na sever,“ je govoril Talilec. „Pokazati moramo,“ je nadaljeval, „da znamo ugnati vsakoletno nasprotnico, kašljajočo zimo, tudi hitro!“

„Ah, kako me že mika, da bi pohitel na sever, da zavonjam tudi ondi,“ de Vonjivec, lep mož, cvetočih lic, troseč blagodejno vonjavo po širni, večnokrasi dvorani cvetočega juga.

„Mladež naj gre!“ je pravkar završalo v mogočnem zboru. „Mož naj enkrat poizkusi svojo srečo. Prednosti ima vse. Razkošnoporeden je; žilav je; vztrajen in svojeglav je! Kdo bi se meril z njim — mladim junakom?! Če ta ne, kdo bi zapodil tako hitro našo nasprotnico v nje mrzli dom!“

„A jaz se Mladežu svojevoljno pridružujem,“ de Vonjivec sladko.

„Da, tako bodi!“ zabučil silni Vihralec.

„Vrednega se izkažem te velike časti,“ se je zahvaljeval Mladež, stresaje z lepo glavo.

Zborovanje so zaključili . . .

* * *

Nemudoma se je odpravil sloveči Mladež na pot proti severu. Na poti je pazno poslušal, kaj vse govore po svetu. Oko mu je žarelo bojaželjnosti in srda, ko je skoro povsod čul grdo zabavljanje na počasne njegove prednike, ki so vsako leto toliko časa rabili, da so razbili zimsko kraljevstvo.

„Saj bo letos prav tako kakor vsako leto,“ jih je čul godrnjati.

„No, le stojte!“ si je mislil mladi junak.

„Pravzaprav,“ je mrmral, „govore ljudje prav, da zabavljajo. V marcu že bi morala vsako leto zima mrtva ležati na tleh, pa je po navadi še april uganjal svoje burke. Je li doslej bilo to pravično? Jaz, Mladež, pričem drugače! Vsakemu svoje, vse prav, vsakemu svoje do gotovega časa, a nič več, nič več!“

Stopil je na severna tla. Ozrl se je naokolo.

„Predniki moji so pustili zimo v njenem navadnem stanovanju pri miru,“ si je dejal. „Pa naj poizkusim jaz drugače!“

Uprl je svoje žareče oko na visoke gore. „Tu, moja starka, pričneva ples“, se je smehljal. Pod njegovimi žarečimi očmi in silno sapo so odletavale bele čepice z gorskih vrhov. Ponižno so se mu odkrivala gore — mogočnemu zmagovalcu. Prijazno so se mu smehljali sivi gorski starci-velikani ter ga pozdravljali, on pa je del: „Norcev si brila že dosti, ljuba starka! Pust je že minil, vstajenje se bliža. Pleši sedaj zadnji ples!“

In odtrgal je goram silne plazove, da so bučno zagrmeli v doline ter pokopali zimo. Zvonil ji je on s pomladnim vetrom k pokopu. Pa se je vstopil potem vrhu gorá in ponosno gledal v dolino na umirajočo zimo. Silni plazovi so naredili pot hudournikom v dolino. Ponosno kot kralj je stopil Mladež na njih bržeče in razdirajoče valove ter se odpeljal po njih v doline.

Nad polje je poslal glasno ptičje petje, da je priroda zamaknjena poslušala te glasove, a zima jokala, jokala. Dvignil je celo morje meglenih

hlapov nad kadeče se njive, pa jih zopet razgnal s svojimi žarečimi očmi. Raztegnil je svoje silne roke in raztrosil po prisojnih krajih in mejah obilico belih cvetov. Tedaj pa mu je priskočil na pomoč Vonjivec. Opojen duh je razširil po ozračju. Srca človeška je navdalo pravo pomladno veselje. Petje in veselje se je razlegalo pšovod. Dol z neba pa je zrl stari a večnomladi junak — zlato solnce. Smehljal se je veselo, živo, češ: „Kaj šele bo, ko še jaz odgrnem zagrinjalo z zlatega svojega okna? To bo življenja, samega življenja!“ —

In res je bilo! Zlati žarki so se vsuli z užigajočim življenjem skozi odprto demantno okno na zemljo. Kopali so se v kelihih cvetic in bisernih valčkah iz sužnosti otetih studentev.

Junak Mladež je bil malo prehiter, preobjesten. Zima ni tako rada uklonila svojega tilnika. A Mladeža ni brigalo, da je preplavljala voda vso zemljo, da je komaj danes vzniklo cvetje že zamrlo v jutra strupeni slani.

„Prav ali ne!“ je zvenelo v njegovem dihu. „Meni vsaj ne bodo zabavljali, da ne poznam koledarja!“

In iznova je sipal cvetje po mejah in livadah, iznova izvabljal petje iz ptičjih grl. Svoje glavo njegova je zmagala. Zima je legla v mrzli grob. Ptiči so peli, cvetje je cvetelo . . .

„Še nekaj!“ je šepetal Mladež v rahlem pomladnem vetru. „Še ljudi si natančneje ogledam!“

In stopil je v hiše pa ugasnil ogenj po pečeh in ga zanetil v dušah.

Ždravo, pomlad!

*Izza meglene tenčice
solnce pogleda — kukuk! —
Pomlad, glej, vije cvetice
mladim ljudem za klobuk.*

*Gora zbujena in polje,
zdravo, vesela pomlad!
Kralj sem, ki pisane volje
z boja v svoj vrača se grad!*

*Sinčki: vesele mi ptice
židano voljo pojó;
hčerke: dehteče cvetice
meni na radost cvetó.*

*Polje, nebo pomladanje —
pije vas žejno oko,
misli, pobožne mi sanje,
k Bogu potovat gredó.*

*Pojdi z meno po poljani,
vabi deviška pomlad,
polje in nebes prostrani
njen neizmerni sta grad!*

Fran Žgur.

